TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN
TẠP CHÍ KHOA HỌC
ĐẠI HỌC SÀI GÒN
ISSN 1859 - 3208
Số 82 (04/2022)

SAIGON UNIVERSITY
SCIENTIFIC JOURNAL
OF SAIGON UNIVERSITY
No. 82 (04/2022)

Email: tcdhsg@sgu.edu.vn ; Website: http://sj.sgu.edu.vn/

PHÁT TRIỂN TẠP CHÍ KHOA HỌC ĐẠI HỌC SÀI GÒN HỘI NHẬP QUỐC TẾ TRONG TƯƠNG LAI

Development of the Scientific Journal of Saigon University – international integration in the future

TS. Trần Thị Lam Thủy
Phòng QLKH, Trường Đại học Sài Gòn

TÓM TẮT

Bài viết đối chiếu, phân tích và đánh giá thực trạng về chất lượng, thể thức và cơ cấu tổ chức của Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn theo bộ tiêu chí đánh giá của Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước và thông lệ quốc tế. Từ đó đề xuất các giải pháp nhằm góp phần phát triển Tạp chí, tạo điều kiện để giữ điểm, nâng điểm và xứng tầm là một Tạp chí Khoa học của một trường đại học nghiên cứu, hội nhập quốc tế trong tương lai.

Từ khóa: *hội nhập quốc tế về xuất bản, phát triển tạp chí khoa học, Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn*

ABSTRACT

The article compares, analyzes and evaluates the quality, format and organizational structure of the Scientific Journal - Saigon University according to the evaluation criteria set by the State Council for Professorship and international practice. On that basis, the article proposes solutions to contribute to the development of the Journal, create conditions to keep and raise points and be worthy of being a Scientific Journal of a research-oriented university, international integration in the future.

Keywords: *international integration in publishing, developing scientific journal, Scientific Journals of Saigon University*

1. Đặt vấn đề

Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn (Tạp chí) được thành lập theo Giấy phép hoạt động báo chí số 1120/GP-BTTT của Bộ Thông tin - Truyền thông ngày 12/8/2008 và được Trung tâm Thông tin Khoa học và Công nghệ quốc gia trực thuộc Bộ Khoa học và Công nghệ cấp mã số chuẩn quốc tế ISSN 1859-3208 ngày 04/12/2009. Đây là sự kiện đánh dấu bước chuyển quan trọng trong việc khẳng định vị thế của Trường Đại học Sài Gòn (Trường) trong hội nhập vào hệ thống giáo dục đại học của Việt Nam.

Với mục đích là diễn đàn khoa học công bố các kết quả nghiên cứu và hoạt động khoa học của cán bộ, giảng viên, sinh viên Trường Đại học Sài Gòn, gắn nghiên cứu khoa học của Trường với thực tiễn sản xuất, đổi mới và phát triển của đất nước, Tạp chí đã là diễn đàn trao đổi tư duy, quan điểm, định hướng nghiên cứu khoa học đa ngành giữa các nhà khoa học, các nhà quản lý, các học giả, các nhà giáo ở các trường

Email: ttlthuy@sgu.edu.vn

cao đẳng, đại học, các viện, các học viện, các trung tâm nghiên cứu trong và ngoài nước; góp phần từng bước hoàn thiện và nâng cao chức năng, nhiệm vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học của Trường.

Bên cạnh đó, Tạp chí cũng đã trở thành cầu nối quan trọng giữa Trường với các cơ sở giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân, với các công ty, doanh nghiệp, các đơn vị, cơ sở sản xuất trong mối liên hệ giữa đào tạo và sử dụng, giữa nghiên cứu với thực tiễn đời sống kinh tế – xã hội của thành phố, khu vực và cả nước.

Trong lộ trình phát triển của Trường trở thành một trường đại học nghiên cứu, sự phát triển của Tạp chí là một trong những yếu tố quan trọng và cần thiết. Bài viết này điểm qua một số yêu cầu để Tạp chí sớm phát triển lên một tầm cao mới. Đồng thời đánh giá chất lượng và thực trạng hiện nay của Tạp chí, góp phần thúc đẩy quá trình phát triển nhanh hơn, đạt kết quả cao hơn trong tương lai.

2. Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn - Một chặng đường phát triển

2.1. Những thành tựu đã đạt được

Từ khi thành lập và đi vào hoạt động đến nay (tháng 8/2008 đến tháng 4/2022), Tạp chí đã phát hành 81 số với dung lượng từ 100 đến 150 trang. Trong đó có một số số chuyên đề có quy mô đến 200 trang cỡ A4 đăng tải nhiều công trình nghiên cứu của cán bộ giảng viên, học viên, sinh viên của Trường và nhiều đơn vị trong cả nước. Với hơn 22 chuyên ngành được Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước (CDGSNN) tính điểm từ 0.25 đến 0.5 điểm, Tạp chí đã và đang phát triển để có thể nâng cao chất lượng bài viết hơn, có nhiều cộng tác viên là các nhà khoa học đầu ngành viết bài và tham gia phản biện cho bài báo của Tạp chí.

Năm 2018, sau 10 năm hoạt động, Hội đồng Biên tập của Tạp chí được kiện toàn lại với đội ngũ gồm 32 thành viên, trong đó, vừa có các nhà khoa học từ nước ngoài và ngoài trường, vừa có các nhà khoa học đầu ngành của Trường. Sự có mặt của các nhà khoa học vững về chuyên môn, nhiệt tình tham gia viết bài, phản biện… là điều kiện chắc chắn cho một Tạp chí khoa học đa ngành, đa lĩnh vực phát triển.

Năm 2019, với uy tín và vị thế khoa học được nâng lên, số lượng bài viết gửi về ngày một phong phú. Nhờ vậy, Tạp chí đã tách hệ thống phát hành thành hai mảng chuyên đề Khoa học Tự nhiên và Khoa học Xã hội và Giáo dục (trước đây, tất cả các ngành đều đăng chung trong một số), tạo điều kiện chuyên sâu hơn cho cả người viết và người đọc, người nghiên cứu ấn phẩm từ Tạp chí. Đồng thời, cùng với phát hành bản in, các bài viết cũng được công bố trên trang thông tin điện tử của Tạp chí (https://sj.sgu.edu.vn) để người đọc tiện truy cập, theo dõi và tìm kiếm. Tất cả các số phát hành, ngay khi có bản in đều được cập nhật lên hệ thống, đảm bảo kịp thời nhu cầu cập nhật ấn phẩm của bạn đọc. Đặc biệt, cho đến nay, mặc dù rất nhiều Tạp chí Khoa học trong nước và quốc tế thu phí đăng bài của người viết nhưng Tạp chí của Trường vẫn nhận được hỗ trợ để không đặt gánh nặng kinh phí này đối với bất kì tác giả nào. Đây là một điểm ưu ái và hi sinh của Trường cho sự phát triển của Tạp chí. Cũng là một trong những điều kiện thuận lợi giúp Tạp chí phát triển hơn trong thời gian qua.

2.2. Thực trạng Tạp chí nhìn từ các tiêu chí đánh giá của Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước và thông lệ quốc tế

Rất nhiều giảng viên quan tâm đến sự phát triển của Tạp chí luôn đặt câu hỏi với chúng tôi: *Một số ngành điểm vẫn còn thấp*

(chỉ 0.25), tại sao Tạp chí không tiến hành làm hồ sơ để xin nâng điểm cho các ngành đó? Tại sao còn để mất điểm của một số ngành như khoa học Y khoa, Điện tử viễn thông? Để có câu trả lời thỏa đáng cho những câu hỏi đó thật không dễ. Bởi lẽ, để hoàn thiện hồ sơ, giúp Tạp chí đạt đủ các tiêu chí nâng điểm theo quy định của Hội đồng CDGSNN không chỉ những người trong Ban Biên tập mà còn cần đến sự hợp sức của cả giảng viên và Nhà trường.

Để biết được thực trạng Tạp chí đang ở vị trí nào và cần bổ sung những tiêu chí nào trong tương lai, chúng tôi tạm đánh giá những việc mà Tạp chí đã làm được (đối chiếu với các tiêu chí đánh giá của Hội đồng CDGSNN và thông lệ quốc tế) cũng như chỉ ra những tiêu chí cần được bổ sung, hoàn thiện trong tương lai.

Về thể thức trình bày, theo Công văn số 37/HĐCDGSNN ngày 04 tháng 4 năm 2016, *Yêu cầu về chất lượng khoa học và thể thức đăng bài trong các tạp chí khoa học được tính điểm*, đối chiếu với chất lượng và thể thức Tạp chí đang áp dụng, chúng tôi có bảng đánh giá như sau:

Bảng 1. Đánh giá thực trạng thể thức trình bày Tạp chí theo quy định

Phạm vi	**TT**	**Nội dung quy định**	**Tự đánh giá**	
			Đạt	Chưa đạt
Đối với Tạp chí	1	Tên tạp chí gắn với địa chỉ cụ thể (tên trường)	x	
	2	Không đăng quảng cáo, thông báo, ảnh… không liên quan đến nội dung bài báo	x	
	3	Không ghi học hàm, học vị của các thành viên Ban Biên tập		x
	4	Không ghi người phản biện của bài báo được đăng	x	
Đối với bài báo trong tạp chí	5	Tác giả bài báo: không ghi học hàm, học vị		x
	6	Tóm tắt bài báo (tiếng Việt và tiếng Anh)	x	
	7	Có từ khóa – Keywords	x	
	8	Mã số phân loại chuyên ngành của bài báo (nếu có)		x
	9	Ngày Tòa soạn nhận bài, biên tập và duyệt đăng	x	

Như vậy trong 09 tiêu chí được quy định về thể thức trình bày của tạp chí và bài báo trong tạp chí, hiện tại, Tạp chí của Trường còn vướng 03 tiêu chí (3, 5, 8; trong đó có 01 tiêu chí (8) không bắt buộc). Điều này rất dễ để thay đổi cho phù hợp song cần có sự đồng thuận trong Ban Biên tập và Hội đồng Biên tập.

Về chất lượng và cơ cấu, theo các danh mục tự đánh giá hàng năm, chúng tôi có bảng đánh giá như sau:

Bảng 2. Đánh giá về chất lượng, cơ cấu và mức độ công bố của Tạp chí

Mục	Các tiêu chí đối với Tạp chí trong nước	So sánh, đối chiếu các tiêu chí Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn
1	Tạp chí phải phù hợp với ngành và chuyên ngành được xét tại Hội đồng CDGSNN.	Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn là một Tạp chí khoa học đa ngành đăng tải các công trình nghiên cứu về nhiều lĩnh vực. http://sj.sgu.edu.vn/?page_id=21/
2	**i.** Có đăng ký mã số chuẩn quốc tế (ISSN) do Trung tâm ISSN Việt Nam cung cấp, Cục Thông tin Khoa học và Công nghệ quốc gia, Bộ Khoa học và Công nghệ cấp; **ii.** Có giấy phép xuất bản của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch; **iii.** Có Digital Object Identifer (DOI).	**i.** Tạp chí KHĐHSG có mã số chuẩn quốc tế (ISSN: 1859 – 3208) khẳng định Tạp chí đạt tiêu chuẩn Quốc tế về lĩnh vực khoa học; **ii.** Tạp chí có giấy phép xuất bản của Bộ Thông tin và Truyền thông; **iii.** Chưa có Digital Object Identifer (DOI). http://sj.sgu.edu.vn/?page_id=21/
3	Chất lượng khoa học của các bài báo: **i.** Có các công cụ, tài liệu tham khảo (theo chuẩn quốc tế) về tăng cường chất lượng bài báo dành cho các tác giả, người phản biện. **ii.** Bài báo phải có chất lượng (tính mới, tính khoa học, sáng tạo…). Đánh giá các bài báo công bố trong ba năm gần đây về một số khía cạnh sau: - Tổng quan tài liệu đủ, nêu rõ tính mới của vấn đề giải quyết; - Mục tiêu nghiên cứu có được nêu rõ ràng và hợp lý; - Phương pháp nghiên cứu được mô tả chi tiết để các nghiên cứu, địa bàn và thời gian nghiên cứu, chọn mẫu, cỡ mẫu, biến số, kỹ thuật thu thập số liệu, quản lý và phân tích số liệu); - Tài liệu nghiên cứu đảm bảo tính khách quan, trung thực và rõ nguồn; - Kết quả nghiên cứu đảm bảo độ tin cậy, đáp ứng được mục tiêu nghiên	Chất lượng khoa học của các bài báo: **i.** Có các form mẫu, tài liệu tham khảo (Theo tiêu chuẩn IEEE/APA) hướng dẫn cho tác giả viết bài tiếng Việt, tiếng Anh, các form mẫu hướng dẫn cho người phản biện, biên tập tiếng Việt, tiếng Anh. http://sj.sgu.edu.vn/?page_id=638 **ii.** Đánh giá chất lượng các công bố trong ba năm gần đây. Các bài báo sau khi biên tập và cho phép công bố đều đảm bảo các yêu cầu như sau: - Tổng quan tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước, nêu rõ tính mới của vấn đề cần giải quyết; - Mục đích nghiên cứu rõ ràng và hợp lý; - Phương pháp nghiên cứu và thu thập tài liệu được trình bày rõ ràng phản ánh được những nội dung nghiên cứu và mục tiêu đề ra; - Tài liệu thu thập đảm bảo tính khách quan, trung thực, rõ nguồn gốc; - Kết quả nghiên cứu đảm bảo tính tin cậy, đáp ứng được mục tiêu đề ra;

Mục	Các tiêu chí đối với Tạp chí trong nước	So sánh, đối chiếu các tiêu chí Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn
	cứu; - Nội dung nghiên cứu không vi phạm chủ quyền lãnh thổ, quyền tài phán về biển và các quyền, lợi ích khác của Việt Nam; - Bàn luận đầy đủ theo nội dung nghiên cứu; - Các kết luận và khuyến nghị (nếu có) dựa trên các kết quả nghiên cứu; - Các tài liệu tham khảo cần phải phù hợp, cập nhật và trích dẫn đúng quy định; - Tóm tắt có khối lượng phù hợp, phản ánh đúng nội dung và kết quả nghiên cứu.	- Nội dung nghiên cứu không vi phạm chủ quyền lãnh thổ, quyền tài phán về biển và các quyền, lợi ích khác của Việt Nam; - Các nội dung nghiên cứu đều được phân tích đánh giá đầy đủ theo nội dung nghiên cứu; - Kết luận và khuyến nghị được trình bày rõ trong nội dung kết luận của mỗi bài báo; - Các tài liệu tham khảo được liệt kê trích dẫn đầy đủ và theo đúng quy định trích dẫn của Tạp chí (theo chuẩn APA đối với bài nghiên cứu thuộc lĩnh vực Khoa học Xã hội, chuẩn IEEE đối với bài nghiên cứu thuộc lĩnh vực Khoa học Tự nhiên); - Tóm tắt đúng dung lượng quy định, phản ánh đầy đủ phương pháp, nội dung và kết quả nổi bật của nghiên cứu.
4	Truyền thống của tạp chí; thời gian xuất bản tối thiểu là 03 năm (03 năm là thời gian quy định Tạp chí có thể làm hồ sơ xin nâng điểm).	Tạp chí với truyền thống xuất bản từ năm 2009 đến nay; Thống kê đến hết tháng 4 năm 2022 đã có 81 số xuất bản định kỳ tiếng Việt.
5	Có website riêng và có đầy đủ thông tin về mục tiêu, phạm vi xuất bản, tần số, v.v.	Tạp chí có website riêng với số xuất bản định kỳ tiếng Việt: http://sj.sgu.edu.vn Trên website có đầy đủ thông tin về mục tiêu, phạm vi xuất bản, thông tin Hội đồng biên tập, quy chế, thể lệ gửi bài; số liệu thống kê theo dõi năm xuất bản, tổng số bài xuất bản, tổng số trích dẫn, v.v.
6	**i.** Quy trình phản biện: có quy trình phản biện rõ ràng, có minh chứng cho quá trình phản biện theo hình thức peer-review.	**i.** Tạp chí có Quy trình phản biện theo đúng hình thức peer-review, có minh chứng cho quá trình phản biện bằng kết quả đánh giá của các phiếu phản biện. Mỗi bài báo có từ 01 đến 02 nhà phản biện có trình độ từ tiến sĩ trở lên. Quy trình phản biện được nêu rõ trong Chương III, Điều 7 của Quyết định số 1945/QĐ-ĐHSG-TTTT&PTGD ngày 22/09/2015 về việc ban hành Quy chế hoạt động của Tạp chí KHĐHSG được công

Mục	Các tiêu chí đối với Tạp chí trong nước	So sánh, đối chiếu các tiêu chí Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn
	ii. Tạp chí có hệ thống gửi bài và phản biện trực truyến. **iii.** Phản biện kín hai chiều (phản biện và tác giả không biết thông tin về nhau). **iv.** Tính đa dạng và khách quan trong phản biện (Tỉ lệ phản biện ngoài đơn vị đạt từ 60% số lượng bài báo)	khai trên cổng thông tin của Tạp chí. http://sj.sgu.edu.vn/?page_id=650 **ii.** Tạp chí hiện nay chưa có hệ thống gửi bài và phản biện trực tuyến, trao đổi giữa Ban Thư kí - Biên tập và người phản biện chủ yếu qua email riêng của Tạp chí (tcdhsg@sgu.edu.vn). **iii.** Tất cả các bài báo khoa học đều được phản biện kín hai chiều. **iv.** Đảm bảo tính đa dạng và khách quan trong phản biện.
7	Khía cạnh đạo đức: các bài báo cần có thông tin về việc đánh giá khía cạnh đạo đức trong nghiên cứu.	Tất cả các bài báo được hoàn thiện quy trình xuất bản đều đã được rà soát kiểm duyệt nội dung, chất lượng, trích dẫn nguồn tham khảo, cam kết không xung đột lợi ích… rõ ràng theo quy định; tuy nhiên, chưa được áp dụng công cụ phần mềm chống đạo văn.
8	Hình thức: - Bố cục bài báo, bảng số liệu và nội dung bài báo được trình bày rõ ràng, hình ảnh, biểu đồ rõ ràng, nét, đẹp và cân đối; - Có đầu đề và Abstract/Summary bằng tiếng Anh; - Ghi rõ ngày nhận, ngày phản biện, ngày đăng, có tóm tắt bằng tiếng Anh; - Không đăng quảng cáo và các thông tin không liên quan đến các lĩnh vực khoa học chuyên ngành.	Hình thức: Tạp chí KHĐHSG đáp ứng đầy đủ các tiêu chí: bố cục bài báo, bảng số liệu và nội dung; có tiêu đề tiếng Anh, Tóm tắt (Abstract) và từ khóa (Keywords) bằng tiếng Anh và tiếng Việt; có ghi rõ ngày nhận bài, ngày phản biện xong, ngày đăng bài trong mỗi bài báo; đặc biệt Tạp chí KHĐHSG không đăng quảng cáo và các thông tin không liên quan đến các lĩnh vực khoa học chuyên ngành. Xin xem các ấn phẩm: http://sj.sgu.edu.vn/?page_id=2736
9	**i.** Thành phần ban biên tập: thành viên ban biên tập có uy tín, đến từ nhiều chuyên ngành phù hợp với mục tiêu và phạm vi của tạp chí. **ii.** Có chuyên gia nước ngoài?	**i.** Hội đồng ban biên tập Tạp chí KHĐHSG theo Quyết định số 1628/QĐ-ĐHSG ngày 31 tháng 7 năm 2018 và Quyết định bổ sung số 2628/QĐ-ĐHSG ngày 2 tháng 11 năm 2018 là những nhà khoa học có uy tín từ nhiều

Mục	Các tiêu chí đối với Tạp chí trong nước	So sánh, đối chiếu các tiêu chí Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn
	iii. Tính đa dạng của Hội đồng Biên tập? (tỉ lệ 60% thành viên ngoài trường)	chuyên ngành phù hợp với mục tiêu và phạm vi của Tạp chí. **ii.** Có 01 chuyên gia quốc tế phù hợp với mục tiêu và phạm vi của Tạp chí. **iii.** Tỉ lệ thành viên Hội đồng ngoài trường còn thấp so với quy định.
10	Sự đa dạng của tác giả trong và ngoài cơ quan xuất bản tạp chí (tỉ lệ 60% tác giả ngoài trường).	Số lượng bài công bố đảm bảo sự đa dạng (thống kê bài báo trong 3 năm gần đây): - Tác giả trong Trường: 96/238 (40.3%) - Tác giả ngoài Trường: 142/238 (59.7%)
11	Sự quan tâm (thể hiện ở sự đầu tư tài chính, nhân lực, cơ sở vật chất…) của cơ quan chủ quản.	Tạp chí hiện nay có 02 phòng làm việc tại cơ sở chính của Trường Đại học Sài Gòn với đầy đủ trang thiết bị, cơ sở vật chất cần thiết; tổng số 11 cán bộ viên chức, người lao động đang làm việc.
12	Tạp chí có xuất bản online?	Tạp chí chưa có hình thức xuất bản online.
13	Tạp chí có số xuất bản bằng tiếng Anh?	Tạp chí chưa có số xuất bản bằng tiếng Anh. Do số lượng còn ít nên các bài tiếng Anh đang công bố chung với tiếng Việt.
14	Tiến độ thực hiện tạp chí có kịp thời? (Tiến độ phát hành tạp chí không chậm quá một tháng so với thời gian tự nhiên).	Tiến độ phát hành tạp chí còn chậm so với yêu cầu.

(Dựa theo danh mục Báo cáo tự đánh giá của Tạp chí gửi Hội đồng CDGSNN, tháng 3/2020)

Như vậy, xét theo bảng tự đánh giá, Tạp chí hiện nay còn một số tiêu chí cần điều chỉnh và hoàn thiện. Bao gồm:

- Tiêu chí iii. mục 2 (chưa có chỉ số DOI)
- Tiêu chí ii. mục 6 (chưa có hệ thống gửi bài và phản biện trực truyến)
- Tiêu chí mục 7 (công cụ kiểm tra đạo văn và thông tin đánh giá khía cạnh đạo đức của bài viết)
- Tiêu chí iii. mục 9 (Tỉ lệ thành viên Hội đồng Biên tập)
- Tiêu chí mục 12 (chưa xuất bản Online)
- Tiêu chí mục 13 (chưa có số phát hành bằng tiếng Anh)
- Tiêu chí mục 14 (Phát hành chậm so với quy định).

Trong các tiêu chí chưa đạt trên, tiêu chí iii. mục 2, mục 12, mục 13 là những tiêu chí nâng cao. Còn lại là những tiêu chí bắt buộc để Tạp chí có thể đủ điều kiện

làm hồ sơ xin nâng điểm. Chính vì vậy, mặc dù đã hoạt động gần 14 năm, Tạp chí vẫn chưa thể nâng thêm điểm cho một số ngành còn thấp dù bài báo đăng có chất lượng cao. Ngược lại, Tạp chí còn để mất điểm của một số ngành như Điện tử viễn thông, Y học trong thời gian qua.

3. Một số giải pháp nâng cao chất lượng Tạp chí Khoa học Đại học Sài Gòn trong tương lai

Dựa trên bộ tiêu chí đánh giá tạp chí khoa học của Hội đồng CDGSNN và theo thông lệ quốc tế, nhằm tạo đủ điều kiện để Tạp chí có thể làm hồ sơ nâng điểm các ngành nghiên cứu, hội nhập quốc tế trong tương lai, chúng tôi đề xuất một số giải pháp cần thực hiện cho Tạp chí trong thời gian tới như sau:

Thứ nhất, về cơ cấu tổ chức của Tạp chí

Cần tái cơ cấu đội ngũ thành viên Hội đồng biên tập sao cho đạt tỉ lệ 60% các nhà khoa học trong Hội đồng đến từ các cơ sở đào tạo đại học ngoài Trường, trong đó có nhà khoa học từ nước ngoài có chuyên môn phù hợp với những chuyên ngành của Tạp chí. Hiện nay, hầu hết các thành viên Hội đồng là người trong Trường - điều này tuy phát huy được nội lực song hạn chế việc hợp tác phát triển nghiên cứu và công bố của Tạp chí. Quan trọng hơn là với tỉ lệ này, Tạp chí không đủ điều kiện về nhân sự theo quy định.

Phân công trách nhiệm trong Hội đồng Biên tập một cách cụ thể, gắn trách nhiệm phản biện, biên tập, tư vấn về chuyên môn… cho Tổng Biên tập và Chủ tịch Hội đồng Biên tập khi cần thiết.

Thứ hai, về cơ sở vật chất

Để đảm bảo cho thông tin về việc đánh giá khía cạnh đạo đức (xem mục 7, Bảng 2) trong nghiên cứu của các bài báo được chính xác, Tạp chí rất cần có thêm công cụ kiểm tra trùng lặp, chống đạo văn. Hiện tại, việc rà soát kiểm duyệt nội dung, chất lượng, trích dẫn nguồn tham khảo của các bài viết đang được thực hiện dựa vào các nhà phản biện và biên tập, điều này vừa gây khó khăn cho người thực hiện, vừa không đảm bảo độ chính xác.

Bên cạnh việc chi phí cho Tạp chí hoạt động, cũng cần tạo một cơ chế để Tạp chí có thể tạo nguồn thu. Ví dụ, cho phép Tạp chí thu kinh phí phản biện và biên tập từ tác giả. Điều này đảm bảo việc thực hiện trách nhiệm từ cả hai phía Ban Biên tập và người viết. Bởi lẽ, trong thực tế, không ít trường hợp Tạp chí nhận bài, đã gửi phản biện, biên tập. Tuy nhiên, khi bài viết hoàn thiện hơn để có thể xếp số thì tác giả thông báo rút bài. Điều này gây tốn kém cả về tiền bạc của Trường và công sức của Tạp chí. Đồng thời, nguồn thu cũng có thể góp phần giúp Trường tạo một khoản chi để nâng cấp trang thiết bị cho Tạp chí như máy tính, phần mềm kiểm tra đạo văn… một cách chủ động hơn; Tạp chí cũng có thể có một nguồn kinh phí giúp thu hút những bài viết có giá trị khoa học cao từ ngoài trường.

Thứ ba, chủ động nguồn bài viết cho Tạp chí, đảm bảo phát hành đúng tiến độ

Nguồn bài viết là yếu tố quan trọng hàng đầu đối với việc duy trì và phát triển tạp chí. Trong thực tế gần 14 năm hoạt động vừa qua, Tạp chí luôn phải phụ thuộc vào nguồn bài viết từ tác giả. Tuy nhiên, nguồn này chưa ổn định. Bởi vậy, tính đến nay, Tạp chí hầu như chỉ đạt 50% chỉ tiêu phát hành so với tiềm năng cho phép (theo giấy phép, Tạp chí được phát hành mỗi tháng một số từ 100 trang cỡ giấy A4); trong khi đó, Tạp chí chỉ phát hành được hơn 06 số mỗi năm. Hiện tại, số lượng bài

viết của giảng viên và học viên của Trường Đại học Sài Gòn thực chất chưa đến 25% (40.3% trên tổng số bài phát hành trong ba năm – nghĩa là nếu Tạp chí xuất bản được đúng chỉ tiêu cho phép, con số này mới chỉ đạt tỉ lệ 20.15%). Giả sử nếu bài báo của giảng viên Trường tăng lên gấp hai cũng chưa ảnh hưởng đến tiêu chí về tính đa dạng của Tạp chí (mục 10). Bên cạnh đó, bài viết gửi về Tạp chí còn mang tính thời vụ. Thời gian giữa năm học hầu như không có bài (có những thời điểm 3 – 4 tháng liền Tạp chí không gom đủ bài để xếp số) song gần đến dịp nghiệm thu đề tài hoặc bảo vệ luận văn, bài lại gửi về dồn dập dẫn đến tình trạng quá tải, Tạp chí phát hành không đáp ứng kịp nguyện vọng về thời gian của người viết.

Nếu Trường có một cơ chế để khuyến khích giảng viên viết và gửi bài về Tạp chí thường xuyên, đều đặn hơn, chắc chắn hiện tượng chậm phát hành, thiếu bài, thiếu số sẽ được khắc phục (mục 14 - Bảng 2). Thiết nghĩ, nếu mỗi một giảng viên (Tiến sĩ) của Trường mỗi năm đóng góp một bài viết, chắc chắn đảm bảo nguồn bài viết chất lượng cao cho Tạp chí. Đồng thời sẽ không dẫn đến tình trạng mất điểm do thiếu bài đăng của lĩnh vực nào đó như thời gian qua.

Thứ tư, điều chỉnh thể thức trình bày phù hợp theo quy định và thông lệ quốc tế

Về cơ bản, thể thức trình bày, quy trình phản biện, biên tập của Tạp chí đã đạt đúng quy định, tuy nhiên vẫn còn một vài điểm cần điều chỉnh:

- Bỏ phần ghi học hàm, học vị trước tên của thành viên Hội đồng Biên tập và tác giả bài viết;

- Bổ sung thêm thông tin đánh giá khía cạnh đạo đức của bài viết (kết quả quét trùng lặp).

Thứ năm, tăng hệ số trích dẫn cho Tạp chí bằng việc xây dựng hoặc gia nhập hệ thống xuất bản trực tuyến

Một trong các tiêu chí quan trọng để đánh giá chất lượng của một tạp chí khoa học là hệ số trích dẫn (Impact Factor - IF) của tạp chí. Để có được chỉ số IF cao hơn, các bài báo công bố trên tạp chí cần được kết nối tự động với các hệ thống thống kê trích dẫn trên Internet. Vì thế, muốn phát triển tạp chí, cần sớm xây dựng hệ thống xuất bản trực tuyến, hoặc đơn giản hơn, có thể kết nối bằng việc đưa các bài báo được xuất bản của Tạp chí lên trang Tạp chí Khoa học Việt Nam trực tuyến (Vietnam Journals Online - VJOL).

Thứ sáu, phấn đấu một năm có ít nhất một số Tạp chí được xuất bản bằng tiếng Anh.

Thứ bảy, tăng cường hợp tác và hợp tác quốc tế trong xuất bản, phát hành Tạp chí

Cùng với việc hợp tác đào tạo, Trường nên có chiến lược liên kết xuất bản tạp chí khoa học, liên kết đội ngũ với các trường đại học, viện nghiên cứu hàng đầu trong nước và với các trường đại học, viện nghiên cứu có uy tín trong khu vực và trên thế giới. Điều này vừa tăng cơ hội phát triển, vừa đảm bảo tính đa dạng quốc tế về tác giả và Hội đồng biên tập cho Tạp chí.

Kể từ tháng 10/2009, Scopus sử dụng hệ thống tính điểm STEP nhằm thẩm định các ấn phẩm khoa học dựa trên 5 tiêu chí chính sau đây:

1. Chính sách tạp chí (35% số điểm);

2. Nội dung (20% số điểm);

3. Mức độ được trích dẫn (25% số điểm);

4. Tính kịp thời, đúng kỳ hạn (10% số điểm);

5. Nội dung của tạp chí nằm trong hệ thống dữ liệu trực tuyến (10% số điểm).

(Trần Văn Nhung và cộng sự, 2019).

Như vậy, nếu kịp thời bổ sung những điểm trên, Tạp chí không chỉ đạt chuẩn mà còn có thể tham gia vào hệ thống Scopus, đạt chuẩn và hội nhập quốc tế về xuất bản trong tương lai.

4. Kết luận

Cùng với những tiêu chí đã đạt được và định hướng của Hội đồng CDGSNN, mặc dù còn nhiều điểm cần khắc phục, song chúng tôi tin chắc rằng Tạp chí sẽ phát triển và nhanh chóng đáp ứng đủ các tiêu chí như mong đợi. Nếu tạo được sự đồng thuận trong sự phát triển của Nhà trường, có sự chung tay của các nhà Khoa học cơ hữu của Trường, chắc chắn, những khó khăn mà Tạp chí đang gặp phải hiện nay sẽ sớm được giải quyết. Đành rằng, khi Tạp chí chưa được nâng điểm, có thể nhiều tác giả phải chịu thiệt thòi, hi sinh (nếu gửi bài ở những tạp chí chuyên ngành khác, điểm đánh giá sẽ cao hơn, vị thế khoa học của tác giả cũng được đánh giá cao hơn). Song có con đường nhung lụa nào không phải qua những ngày tháng gian nan; có chặng đường nào khi đạt đến đỉnh cao không phải qua gian khổ. Chỉ riêng sự nỗ lực của Ban Biên tập Tạp chí khó làm nên thành quả, nhưng nếu có sự chung tay của cả Trường, ngày Tạp chí phát triển hội nhập quốc tế, trở thành một Tạp chí Khoa học uy tín hơn nữa chắc chắn sẽ rất gần.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Chính phủ. (2015). Nghị Định số 73/2015/NĐ-CP ngày 8 tháng 9 năm 2015 về *Quy định tiêu chuẩn phân tầng, khung xếp hạng và tiêu chuẩn xếp hạng cơ sở giáo dục đại học.*

Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước. (2016). Công văn số 37/HĐCDGSNN ngày 04 tháng 4 năm 2016. *Yêu cầu về chất lượng khoa học và thể thức đăng bài trong các tạp chí khoa học được tính điểm.*

Trần Văn Nhung, Bùi Mạnh Nhị, Nguyễn Đức Huy. (2019). *Nâng cao chất lượng tạp chí khoa học của việt nam trước yêu cầu hội nhập quốc tế*. Văn phòng Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước. http://hdgsnn.gov.vn/tin-tuc/nang-cao-chat-luong-tap-chi-khoa-hoc-cua-viet-nam-truoc-yeu-cau-hoi-nhap-quoc-te_295. Truy cập ngày 2/4/2022

Ngày nhận bài: 12/3/2022 Biên tập xong: 15/04/2022 Duyệt đăng: 20/04/2022